

B. Thái cực đồ

Theo Tuệ Tĩnh thì:

- Thái sơ là khí mới bắt đầu.
- Thái cực là hình mới bắt đầu.
- Thái tố là chất mới bắt đầu.

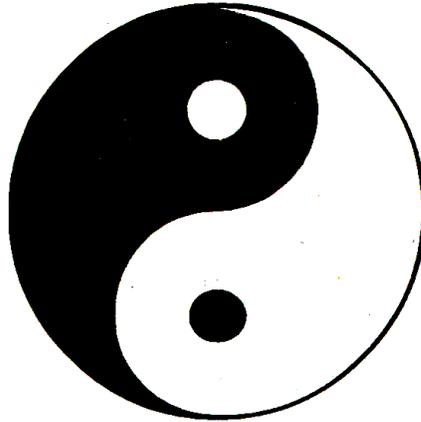
1. Nội dung: Thái cực đồ là một hình tròn chia làm hai nửa âm dương. Giữa hai nửa âm dương là một ranh giới hình chữ S, tạo thành hai nửa đều nhau và cùng có hình giống nhau như hai con cá cắn đuôi nhau. Nửa đen bên trái, nơi đen cực đại ở phía trên. Nửa trắng bên phải, nơi trắng cực đại ở phía dưới. Giữa nơi cực đại của nửa trắng có một điểm đen. Giữa nơi cực đại của nửa đen có một điểm trắng. Theo truyền thuyết, Trần Đoàn thời Ngũ Đại được bí chỉ ở Ma Y Đạo, vẽ ra Thái cực đồ.

2. Tính chất âm dương: ở đồ hình này các yếu tố biểu thị cho tính chất âm dương và các giá trị biến đổi âm dương đơn giản hơn một bước so với bát quái hoàn đồ. Để biểu thị cho âm dương, màu đen là âm, màu trắng là dương. Biểu thị các tính chất khác nhau của quy luật biến đổi âm dương, tác giả đã dùng hình của màu để diễn tả. Nội dung thái cực đồ chứa đựng các tính chất như sau (Hình 2-6):

- Trong cái toàn nhất có hai nửa âm dương (trắng là dương, đen là âm).
- Trong dương có âm, trong âm có dương (nơi cực đại trắng có điểm đen, nơi cực đại đen có điểm trắng).
- Khi dương giảm thì âm tăng (phần trắng nhỏ dần đến đâu, phần đen to dần theo sát bên), và ngược lại.
- Nhịp âm dương, theo thứ tự trước sau, trước là dương, sau là âm.
- Chiều âm dương - từ dương sang âm là thuận, âm sang dương là nghịch.

3. Kết luận: Giá trị biểu trưng của bát quái hoàn đồ là loại ký hiệu thông tin, nó đi vào nhận thức của người xem qua rất nhiều quá trình xử lý thông tin, còn như giá trị biểu trưng của thái cực đồ là giá trị của nghệ thuật tạo hình, nó đi

vào nhận thức người xem bằng con đường cảm nhận trực giác, do đó nó gây được ấn tượng mạnh mẽ, cùng một lúc nhiều mặt nội dung của quy luật âm dương.

Hình 2-6